

Miasto i Gmina Trzebiatów

„Skąd mamy pieniądze i na co je wydajemy?”

Trzebiatów 2012

Każda rodzina, instytucja, przedsiębiorstwo ma określone dochody i wydatki, pochodzą one z różnych źródeł i mają różne przeznaczenie. Zarówno w budżecie domowym czy też przedsiębiorstwa trzeba wiedzieć, czy nasze dochody pozwalają na dokonanie określonych zakupów. Podobnie rzecz się ma z budżetem gminy.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Ustawa z 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym definiuje ją jako wspólnotę samorządową tworzoną z mocy prawa przez wszystkich obywateli zamieszkujących określone terytorium. Istotą samorządu jest, że za pośrednictwem swoich przedstawicieli zarządza sprawami publicznymi. Kadencja rady gminy trwa cztery lata, licząc od dnia wyboru. Jej uchwały zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa w danym okresie stanowi inaczej. Głównym aktem, który określa przepisy prawa dotyczącego finansów publicznych, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Do podstawowych pojęć występujących w finansach publicznych należą dochody i wydatki oraz przychody i rozchody.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego stanowi podstawę gospodarki finansowej w danym roku budżetowym, jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Budżet gminy uchwalany jest w formie uchwały budżetowej i stanowi podstawę gospodarki finansowej gminy. Na jego podstawie gmina prowadzi swoją gospodarkę finansową w sposób jawny i samodzielny.

Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej przysługuje wyłącznie zarządowi jednostki samorządu terytorialnego przez co rozumie się burmistrza. Zarząd sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, którym jest rada gminy oraz regionalnej izbie obrachunkowej celem zaopiniowania do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały zarząd przed uchwaleniem budżetu jest zobowiązany przedstawić organowi stanowiącemu. Uchwałę budżetową podejmuje się przed rozpoczęciem roku budżetowego, w szczególnie uzasadnionych przypadkach nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego. Do czasu podjęcia uchwały budżetowej podstawą gospodarki finansowej jest projekt. Budżet jednostki wykonuje zarząd. W terminie 21 dni od dnia podjęcia uchwały budżetowej zarząd przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu.

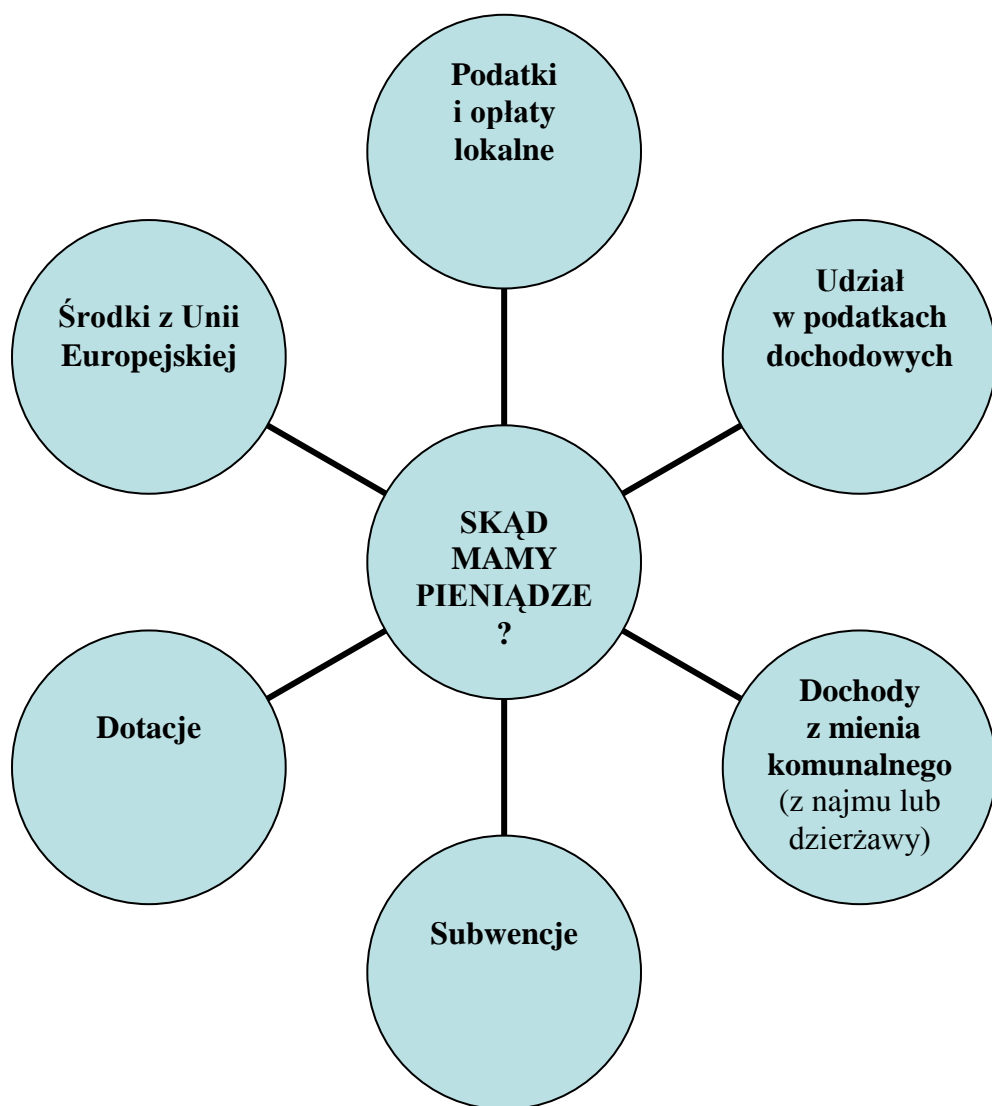
Dodatnia różnica między dochodami publicznymi a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem sektora finansów publicznych, co przedstawia poniższy schemat.

DOCHODY I PRZYCHODY

(m.in. kredyty i pożyczki, wolne środki jako nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych) muszą być co najmniej równe **WYDATKOM I ROZCHODOM** (spłaty pożyczek, kredytów i wykup obligacji)

Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym sprawozdanie z wykonania budżetu, informacje o stanie mienia komunalnego, a do 31 maja sprawozdanie finansowe. Po zapoznaniu się z tymi dokumentami oraz opinią regionalnej izby obrachunkowej jak też ze stanowiskiem komisji rewizyjnej, nie później niż do dnia 30 czerwca podejmuje się uchwałę w sprawie absolutorium.

SKĄD MAMY PIENIĄDZE?

Dochody z **podatków i opłat lokalnych** pochodzą m. in z: podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego, podatku od środków transportowych, opłaty od posiadania psów, opłaty targowej, miejscowej, prolongacyjnej, zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Gminie przysługują wpływy z udziału w obu podatkach dochodowych stanowiących dochód państwa. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosiła w 2012 r. - 37,26 %, a podatku dochodowym od osób prawnych – 6,71 %.

Dochody z majątku gminy stanowią opłaty za dzierżawę i użytkowanie wieczyste gruntów, czynsze, wynajem pomieszczeń, a także dochody ze sprzedaży mieszkań lub działek.

Subwencje są bezzwrotną pomocą finansową udzielaną przez państwo i stanowią formę wyrównywania niewystarczających dochodów własnych gminy. Otrzymane z budżetu państwa subwencje to: oświatowa i wyrównawcza.

Dotacja to również bezzwrotna pomoc finansowa, charakteryzująca się tym, że może być wydana wyłącznie na cel , na który została przyznana. Gmina Trzebiatów pozyskuje także **środki z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych**. Są to środki pozyskiwane na realizację inwestycji w ramach różnych projektów unijnych.

Dochody na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2012 r. Źródła dochodów	Dochody w zł na 1 mieszkańca
Podatki i opłaty lokalne	843,74
Subwencje	716,24
Dotacje	532,89
Udział w podatkach dochodowych	395,79
Dochody z gospodarki mieszkaniowej	359,05
Wpływy z tytułu pomocy udzielanej pomędzy jst	8,17
Środki finansowe pozyskane z innych źródeł	1,43
Pozostałe dochody	136,67
Dotacje celowe otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich	1743,51
OGÓŁEM	4.737,51

Dochody według źródeł pochodzenia:

Lp.	Treść	Dochody		Wykonanie %	Udział w dochodach ogółem %
		Plan	Wykonanie		
1	Podatki i opłaty lokalne	14.270.770,00	14.065.992,07	<u>98,56</u>	<u>17,8</u>
2	Dochody z gosp .mieszk.	6.213.732,00	5.985.739,77	<u>96,33</u>	<u>7,6</u>
3	Udział w podatkach dochodowych	6.672.383,00	6.598.164,62	<u>98,89</u>	<u>8,3</u>
4	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne, inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na:	1.513.242,22	1.456.338,68	<u>96,24</u>	<u>1,8</u>
	- „Fundusz sołecki za 2011 r.”	55.787,22	55.787,22	100	
	- zasilki stałe i okresowe	666.150,00	652.754,97	97,99	
	- „Radosna szkoła”	12.000,00	12.000,00	100	
	- składki na ubezpiecz. zdrowotne	45.130,00	45.125,30	99,99	
	- utrzymanie OPS	379.780,00	379.780,00	100	
	- „Posilek dla potrzebujących”	148.717,00	148.717,00	100	
	- komisje egzaminacyjne	532,00	532,00	100	
	- stypendia, podręczniki	205.146,00	161.642,19	78,79	
5	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone, w tym na :	7.303.072,17	7.209.977,18	<u>98,73</u>	<u>9,1</u>
	- zwrot akcyzy rolnikom	612.883,17	612.883,17	100	
	- zadania administracji rządowej i aktualizacja list wyborców	164.144,00	164.144,00	100	
	- pomoc społeczna	6.526.045,00	6.432.950,01	98,57	
6	Dotacje na zadania wg porozumień i umów między j.s.t.. na realizację własnych zadań bieżących, w tym na :	253.698,00	217.599,59	<u>85,77</u>	<u>0,3</u>
	- utrzymanie dróg powiatowych	78.000,00	45.669,66	58,55	
	- Pr. Operacyjny Kapitał Ludzki	175.698,00	171.929,93	97,86	
7	Subwencje z budżetu państwa	11.940.600,00	11.940.600,00	<u>100</u>	<u>15,1</u>
8	Wpływy z tytułu pomocy finansowej udzielanej pomiędzy JST i dotacje celowe otrzymane z powiatu na	275.870,00	136.302,15	<u>87,94</u>	<u>0,2</u>

9	inwestycje realizowane na podstawie porozumień (Starostwo Pow. Gryfice): - <i>dofinansowanie budowy ścieżki rowerowej Pogorzelica–Mrzeżyno i budowy infomatów</i>	275.870,00	136.302,15	87,94	
	Dotacje celowe otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, w tym: - <i>Przebudowa nawierzchni po kanalizacji,</i> - <i>Przebudowa Portu w Mrzeżynie,</i> - <i>Kompostownia,</i> - <i>Przebudowa Pałacu,</i> - <i>„Indywidualizacja nauczania w kl. I-III” i „ Nauka kluczem do przyszłości”</i> - <i>„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”</i>	29.093.511,84 195.000,00 26.494.930,00 1.175.300,00 195.800,00 992.481,84 40.000,00	29.066.073,73 194.873,52 26.494.930,00 1.175.307,18 195.728,99 972.439,91 32.794,13	99,91 99,94 100 100 99,96 97,98 81,99	36,8
10	Dotacje celowe otrzymane z państwowych funduszy celowych: - <i>WFOŚiGW – usuwanie</i>	24.878,00 24.878,00	23.944,24 23.944,24	96,25	0,1
11	<i>azbestu</i> Pozostałe dochody	2.184.816,78 79.746.574,01	2.278.454,80 78.979.186,83	104,29 99,04	2,9 100,0
	RAZEM				

Plan budżetu Gminy po stronie dochodów wyniósł 79.746.574,01 zł, a wykonano go na kwotę 78.979.186,83 zł, tj. w 99,03 %, w tym:

- dochody własne plan 72.034.803,84 zł, wykonanie 71.415.307,91 zł, tj. 99,14 %,
- dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami plan 7.303.072,17 zł, wykonanie 7.209.977,18 zł, tj. 98,73 %,
- dotacje na zadania wg porozumień między j.s.t. plan 408.698,00 zł, wykonanie 353.901,74 zł, tj. 86,59 %.

Powyższe dane obrazują, że największymi dochodami własnymi budżetu gminnego są dotacje celowe otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich stanowiące 36,8 % ogółu dochodów roku 2012 drugą co do wielkości pozycją

generującą dochody są podatki i opłaty lokalne stanowiące 17,8 % ogółu dochodów, trzecią co do wielkości pozycją generującą dochody gminy są subwencje z budżetu państwa, które wynoszą 15,1 % ogółu dochodów.

Plan przychodów budżetu wyniósł w 2012 r. 3.370.720,2300 zł, z tego 3.334.728,42 zł nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych, oraz 35.991,81 zł – spłata pożyczek z Gminnego Funduszu Remontowego.

NA CO WYDAJEMY PIENIĄDZE?

Zgromadzone dochody Gmina przeznacza na wydatki bieżące i wydatki majątkowe (inwestycyjne).

Wydatki bieżące służą zaspokojeniu bieżących potrzeb mieszkańców w zakresie edukacji, pomocy społecznej, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, utrzymania ulic miejskich itp.

Wydatki majątkowe ponoszone są na inwestycje i służą rozwojowi Gminy.

W 2012 r. na planowaną kwotę wydatków majątkowych 33.564.584 zł wydatkowano 5.992.903,66 zł tj. 17,85 %. Na niski procent wykonania planu wydatków w 2012 roku duży wpływ miał przedłużający się proces realizacji modernizacji portu.

Wydatki na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej oraz ich procentowy udział w ogólnych wydatkach budżetu gminy przedstawia poniższa tabela:

Dział	Rodzaj wydatków	Wykonanie	Udział w wydatkach ogółem %
010	Rolnictwo i łowiectwo	644.690,44	1,26
600	Transport i łączność	2.310.303,07	4,51
630	Turystyka	1.615.320,65	3,15
700	Gospodarka mieszkaniowa	4.322.492,91	8,44
710	Działalność usługowa	216.928,04	0,42
750	Administracja publiczna	4.761.712,04	9,29
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2.844,00	0,01
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	757.304,30	1,48
757	Obsługa długu publicznego	1.568.594,56	3,06

801/854	Oświata i wychowanie	16.631.445,08	32,46
851	Ochrona zdrowia	352.195,04	0,69
852	Pomoc społeczna	10.272.593,35	20,05
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	214.451,83	0,42
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3.012.613,71	5,88
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.319.016,40	2,57
926	Kultura fizyczna	3.232.174,65	6,31

Budżet po stronie wydatków został wykonany w 63,51 %. Plan na kwotę 80.673.179,01 zł wykonano w kwocie 51.234.680,07 zł.

Wydatki na zadania własne wyniosły 43.670.801,15 zł, na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami – 7.209.977,18 zł, a na zadania wg porozumień między j.s.t. – 353.901,74 zł.

Z budżetu wydatkowano na:

- zadania majątkowe – kwotę 5.992.903,66 zł, tj. 11,70 % ogólnej kwoty wydatków,
- zadania bieżące Gminy – kwotę 45.241.776,41 zł, tj. 88,30 %.

Plan rozchodów na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniósł 2.433.225. Rozchody przeznaczano na spłatę rat pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich, wykup obligacji.

Wydatki na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2012 r. Wydatki wg działów

Oświata i wychowanie	997,62
Rolnictwo i łowiectwo	38,67
Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	637,32
Administracja	285,79
Transport i łączność	138,58
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	180,70
Kultura fizyczna	193,88
Gospodarka mieszkaniowa	259,28
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	45,42
Turystyka	96,89
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	79,12
Pozostałe wydatki	119,96
Ogółem	3.073,28

Z powyższych wyliczeń wynika, że Gmina z ogółu wydatków budżetu w 2012 r. najwięcej wydatkowała na:

1. Oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą (dział 801 i 854) – 32,46 %
2. Pomoc społeczną (dział 852) – 20,05 %.
3. Administrację publiczną (dział 750) – 9,29 %

Mieszkańcy gminy wyrażają swoją wolę w głosowaniu powszechnym (wybory i referendum) lub za pośrednictwem organów gminy (Burmistrza). Działalność organów jest jawna. Obywatele mają prawo otrzymywania informacji, wstępu na sesje Rady Miejskiej i posiedzenia jej komisji, a także wglądu do protokołów z posiedzeń organów gminy i komisji Rady Miejskiej.

